

رازهای نماز

برگرفته از آثار علمای بزرگوار:
ملا محسن فیض کاشانی، شیخ حسنعلی اصفهانی و شهید ثانی

رازهای نماز

برگرفته از آثار علمای بزرگوار:
ملا محسن فیض کاشانی، شیخ حسنعلی اصفهانی و شهید ثانی

ناشر: دریای معرفت

چاپ اول: ۱۳۹۱

تعداد صفحات: ۲۱۶ صفحه

قطع: رقعی

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

بها: ۱۲۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۶۰۵-۲-۹

تمامی حقوق محفوظ و مخصوص انتشارات دریای معرفت می باشد.

سرشناسه: فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱ ق.
عنوان و نام پدیدآور: رازهای نماز: برگزیده از آثار ملا محسن فیض کاشانی، شیخ حسنعلی اصفهانی و شهید ثانی | انتشارات دریای معرفت.

مشخصات نشر: تهران: دریای معرفت، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ ص.

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: نماز

موضوع: نماز- فلسفه

شناسه افزوده: اصفهانی، حسنعلی، ۱۲۴۱-۱۳۲۶.

شناسه افزوده: شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱-۹۶۶ ق.

شناسه افزوده: انتشارات دریای معرفت

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ الف۵/۲/ف/۱۸۶ BP

رده بندی دیویی: ۳۹۷/۲۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۴۲۹۲۱

فهرست

بخش اول رازهای نماز : علامه فیض کاشانی	۹
مختصری از زندگی علامه فیض کاشانی	۱۱
مقدمه	۱۲
محسن فیض کاشانی	۱۴
درِ اول: اذان و اقامه	۱۴
درِ دوم: ادعیه‌ی افتتاحیه، تکبیرات هفت‌گانه	۱۷
درِ سوم: تفسیر سوره‌ی حمد	۲۱
درِ چهارم: سوره‌ی قدر و توحید	۲۵
سوره‌ی توحید	۲۷
درِ پنجم: رکوع	۲۹
درِ ششم: سجود	۳۰
درِ هفتم: قنوت	۳۳
درِ هشتم: تشهد	۳۴
تسلیم	۳۸
خاتمه	۴۰
بخش دوم رازهای نماز: حاج شیخ حسنعلی اصفهانی	۴۳

۴۵	مختصری از زندگانی حاج شیخ
۴۷	سفر آدمی به سوی خدا
۵۱	نماز ستون دین
۵۴	اهمیت و اسرار نماز
۶۱	اسرار سوره‌ی حمد
۶۸	چشمه آب حیات
۷۰	اعتقاد اهل سنت
۷۱	نظریه حاج شیخ درباره صراط مستقیم
۷۶	پایان
	پنج نامه‌ی بسیار مهم از عارف کامل کیمیا
۷۶	نظر مرحوم حاج شیخ حسینی اصفهانی
۸۳	بخش سوم رازهای نماز: عالم ربانی شهید ثانی
۸۵	مختصری از زندگی شهید ثانی (ره)
۸۵	مقدمه
۸۷	حاصل ترجمه
۸۹	مقدمه: شامل سه مطلب
۸۹	مطلب اول:
۹۵	مطلب دوم:
۱۰۱	مطلب سوم:
۱۰۳	اسباب تفرقه باطن
۱۱۳	فصل اول: در مقدمات نماز
۱۱۳	۱- طهارت
۱۱۷	۲- ازاله‌ی نجاست
۱۱۹	۳- ستر عورت
۱۲۰	۴- لباس ظاهر نمازگزار

- ۵- مکان نمازگزار ۱۳۱
- ۶- وقت نماز ۱۳۲
- ۷- قبله ۱۳۹

فصل دوم: مقارنات نماز ۱۳۳

- ۱- قیام ۱۳۳
- ۲- دوام به قیام ۱۳۵
- ۳- نیت ۱۳۶
- ۴- تکبیرة الاحرام ۱۳۷
- دعا توجه ۱۳۹
- ۵- قرائت ۱۴۲
- ترجمه‌ی حمد ۱۴۳
- ۶- رکوع ۱۴۶
- ۷- سجود ۱۴۸
- ۸- تشهد ۱۵۰
- ۹- سلام ۱۵۲
- تتمه ۱۵۴
- وظایف قرائت قرآن ۱۵۷
- ۱- حضور قلب ۱۵۷
- ۲- تدبیر ۱۵۷
- ۳- تفهیم ۱۵۸
- ۴- خالی ساختن قلب از موانع ۱۵۹
- ۵- مخصوص گردانیدن نفس ۱۶۰
- ۶- تاثر ۱۶۱
- ۷- ترقی ۱۶۳
- ۸- تبری ۱۶۴

فصل سوم: منافیات نماز ۱۶۷

۱- منافیات اقبال دل ۱۶۷

۲- منافیات صحت نماز ۱۶۸

۳- ریا ۱۶۸

خوشحال شدن به طاعت ۱۸۰

۴- عجب ۱۸۱

حائمه ۱۸۳

نماز جمعه ۱۹۷

نماز عید ۲۰۱

نماز آیات ۲۰۲

نماز طواف ۲۰۳

نماز جنازه ۲۰۳

نماز نذر و عهد ۲۰۴

نکته مهم در اسرار باطنی نماز ۲۰۶

پایان ۲۰۸

ضمیمه ۲۰۸

تعقیبات ۲۰۹

اذکار مهم ۲۱۲

چند نکته مهم برای اهل ذکر ۲۱۲

چند دستور ختم ۲۱۴

مختصری از زندگی علامه فیض کاشانی

محمد بن مرتضی بن شاه محمود، ملقب به محسن، از بزرگ‌ترین علمای امامیه قترن یازدهم هجری، ماصر شاه عباس ثانی است که در فقه و حدیث و تفسیر و فلسفه، صاحب نظر و تالیفات گران بهایی دارد وی از پیشروان روش جمع بین اصول شریعت و طریقت و حکمت بود. در مقدمه‌ی محجة البیضا آمده است که «ملا محسن فیض» در چهار میدان، گوی سبقت از همگان ربوده است؛ وی با بسط مبانی فلسفی و تطبیق آن با مبانی شرعی از سایر دانشمندان ممتاز گردیده است و در کثرت و تنوع تالیف، سرآمد دانشمندان به شمار می‌رود؛ در کتاب «زهر الربیع» آمده است که استاد محقق، ملا محمد فیض کاشانی صاحب «وافی» و مؤلف نزدیک به سیست کتاب و رساله، در قم پرورش یافت و چون شنید که سید ماجد بحرانی (ملا صدرا) به شیراز رحل اقامت افکنده است، به آن شهر عزیمت کرد و علوم عقلی را از استاد فراگرفت و به دامادی او مفتخر گردید ملا محسن، خود سه فهرست برای معرفی تالیفات خود نگاشته و به طوری که از آن فهرست‌ها به دست می‌آید، وی بیش از هشتاد تالیف از خود به جا گذاشته است که اغلب آن‌ها مکرر به چاپ رسیده است. از محقق فیض آثار و ابنیه‌ای نیز به جای مانده است که از جمله آن‌ها تکیه‌ی فیض در اصفهان و مدرسه‌ی فیضیه در شهرستان مقدس قم است. وی به سال (۱۰۹۱ ه. ق)، در کاشان وفات یافت و در قبرستان آن شهر مقبره‌ی او مشهور و محل رفت‌وآمد و ندورات مردم است.

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم
هر که نه گویای تو، خاموش به
هر چه نه یاد تو، فراموش به

سپاس و ستایش کریمی را که با کمال کبریا و عظمت و استغنا و عزت، در لطف و مرحمت و باب عطوفت و رفت بر روی بندگان گشوده و اصناف خلایق را از شریف و وضع و خاص و عام، رخصت مکالمه و مخاطبه و مناجات و عرض حاجات، ارزانی فرموده تا هر که رازی دارد، با وی روبه روی تواند گفت و هر که نیازی آرد در حضرت او عرض تواند نمود.

نه بر درش دریانی بر گماشته که به کمک رشوه به او متوسل باید بود و نه پاسبانی بازداشته که به دست آویز بیشکشی به وی توسل باید نمود، نه مانعی و نه رادعی و نه ترس از چوبکی محافظ و مدافعی:

هر که خواهد گو بیا و هر چه خواهد گو بگو
گیر و دار و حاجب و دربان، در این درگاه نیست

همه کس را در همه جا و همه وقت به جناب او راه است و از ظاهر و باطن همه کس، در همه حال آگاه، دولت ابدی و سلطنت سرمدی، او را رواست و بس. تعالی شأنه و تقدس اسمائه.

از غایت رفت و نهایت رحمت و فرط کرم و کرامتی که با بندگان دارد، آنان را هر شبانه روز در پنج وقت پنج نوبت به نماز امر فرموده تا تکرار ذکر و تجدید عهد در ساعات متقاربه و سیله ی تقرب بندگان گردد به آن جناب و سبب بارور شدن حب حب، در دل ایشان شود نسبت به رب الارباب و ساعتی همه به خضوع و خشوع، روی نیاز بر آستان خدای بنده نواز کارساز نهند و راز دل بر حضرت علام الغیوب عرضه دهند غم خود با لطف او گویند و دوی درد خویش از کرم او جویند تا او جل جلاله از روی تفضل و تعطف، ناتمامی هر کس را به قدر استعدادش، تمام نماید و شکستگی را درستی انعام فرماید:

کریمی بر در دل ها نشسته

درستی بخش دل های شکسته
فشکرا له ثم شکرا له
علی ما هदानا لشکر النعم

ستایش او را سزااست، نیایش او را رواست که کرده خود، هدایت‌مان به سپاس
آوری.

وصلی الله علی خیر خلقه محمد و اله و سلم.
اما بعد چنین گوید

نماز بهترین طاعات و فاضل‌ترین عبادات است، چنانکه در حدیث نبوی وارد شده
است که نماز ستون دین است؛ هرگاه مقبول شد، همه عبادات مقبول است و اگر
مردود گشت، همه‌ی عبادات مردود است و چون مقصد اصلی از نیاز یاد حق تعالی
است و تجدیدی عهد با او و شای و از روی مسکنت و خشوع و سؤال مهمات از او به
ابتتهال و خضوع؛ پس هرآینه بنده را ناچار است از حاضر ساختن دل در آن و فهمیدن
آنچه می‌گوید به زبان...

نیز در حدیث نبوی است که نیست هر بنده‌ای را از نماز او اثری و ثمری، مگر آنچه
که فهمیده است از آن و دل با خود داشته در آن و به روایت صحیح از حضرت امام
محمد باقر (علیه السلام) منقول است که همانا بنده را بالا برده شود از نمازش همه
آن و نیمه آن، سه یک آن و چهار یک آن یا اندک آن؛ و بالا برده نشود از نمازش مگر
آنچه را که روی دل بر آن داشته است.

در حدیث دیگر وارد شده است که هر که نماز گزارد و در آن، با نفس خود سخنی
نگوید، از امور دنیا؛ یعنی، جز به امر نماز نیاندیشد و از علایق دنیوی در خاطر
نگذراند، چون از آن نماز فارغ گردد، میانه‌ی او و حق تعالی گناهی نباشد؛ مگر آنکه
آمرزیده شود.

و چون ادکار نماز به زبان عربی است و بسیاری از ابنا عجم بلکه عرب هم، از درک
مفاهیم آن عاجزاند، به خاطر این ضعیف محسن بن مرتضی کاشانی رسید که آن را
به زبان فارسی ترجمه نماید و بعضی آداب و فواید نیز بر آن بیافزاید شاید که جمعی
از مؤمنان از آن بهره‌مند گردند و این فقیر بی‌بضاعت را در اوقات حضور دل به دعای

خیر یاد کنند.

تو که کیمیا فروشی، نظری به قلب ما کن
که بضاعتی نداریم و فکنده ایم مادامی

پس ساعتی چند از اوقات را صرف این مهم نمود و این هشت در را به روی طالبان
گشود و به ترجمه الصلوة موسوم نمود و بالله التوفیق.

محسن فیض کاشانی

در اول: اذان و اقامه

الله اکبر: خدای عروج و بزرگتر است از همه چیز و از آنچه به وصف و نعت درآید،
یا در وهم و خیال گنجد، یا ادراک او به عقول و حواس توان نمود یا او را به چیزی
قیاس توان کرد.

متحیر، عقول در صفقتش

فکر، عاجز ز حد معرفتش

عقل عقل است و جان، جان است او

آنچه زان برتر است، آن است او

حضرت امام جعفر صادق (ع) می فرماید که هرگاه تکبیر گفتی باید خود را و هرچه
در آسمان و زمین است در برابر بزرگی و کبریایی او حالت عظمته حقیر شماری که اگر
بنده ای تکبیر گوید و در دلش عارضی باشد به حقیقت چنان است که چیز دیگری را
بیش از حق تعالی در دل تعظیم و توقیر می نماید و در این حال فرشته اش گوید که
ای دروغگوی! پنداری که خدای را فریب توان داد و به خدا قسم که چنین کس از
حلاوت ذکر خدای، محروم و مهجور است و از تقرب و توسل به او، محروم و مردود.
اشهد ان لا اله الا الله گواهی می دهم که به تحقیق معبودی سزاوار پرستش نیست؛
جز معبودی یکتای به حق که او را همه ی صفات کمال است و بس اوست که در خور
پرستش است.

و باید که در این شهادت نیز صادق باشد بدان گونه که هیچ چیز دیگر را بر حق
تعالی نگزیند و از وی دوست تر ندارد؛ چه هر که چیزی را بسیار دوست دارد و اهتمام